

YEŞİL GAZETE

Anasayfa / Ekoloji / Sürdürülebilir kalkınma sınıfta kalırken kapitalizme alternatifler bulunuyor

Sürdürülebilir kalkınma sınıfta kalırken kapitalizme alternatifler bulunuyor

Haber Merkezi 28/08/2015

Ashish Kothari, Alberto Acosta ve Federico Demaria tarafından *The Guardian*'da yayınlanan yazıyı *Yeşil Gazete* gönüllü çevirmeni Nilüfer Sezgin Ağaç'ın çevirisiyle sunuyoruz.

***

Çevresel adalet anlayışı, tüm dünyada büyümeyi merkeze alan kalkınma politikaları ve neoliberal kapitalizm ile mücadele ediyor.

Kapitalizm işlemiyor. 2009 yılındaki G20 zirvesi önünde Put People First March'dan bir pankart. Zirvede sınırlı dünyada sınırsız gelişmenin mümkün olduğu kabul edilmedi. Fotoğraf: Dan Kitwood/Getty Images

Son 20 yılda, derinleşen ekolojik ve ekonomik krizler ile devam eden sosyal mahrumiyet karşısında sürdürülebilirlik, eşitlik ve adalet arayanların etrafında ana olarak iki geniş eğilim ortaya çıktı.

Bunlardan birisi Kasım sonunda yapılacak Paris toplantısı ve 2015-sonrası Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'nin de ana gündemini oluşturan sürdürülebilir kalkınma yaklaşımları ve yeşil ekonomidir. **Bu yaklaşımlar** şu ana kadar ekonomik büyüme, sosyal refah ve çevre korumayı ahenkli kılma hedefine ulaşmaktan uzak kalmıştır.

Diğer taraftan **politik ekoloji yaklaşımı**, büyüme tabanlı ve fosil yakıtlara dayalı kalkınma, neoliberal kapitalizm ve bu sistemin uzantısı olan sözde temsili demokrasinin hakimiyetine meydan okuyan daha köklü değişikliklerin gerekli olduğunu söylemektedir.

Yeşil Ekonomin Yanlış Cevapları

Son 40 yılın **uluslararası çevre politikalarına** baktığımızda, 1970'lerin başında var olan radikalliğin

SON PAYLAŞIMLAR

Yeşil Gazete
35.170 beğenme

Sayfayı Beğen

Paylaş

Arkadaşların arasında bunu ilk beğenen sen ol

Yeşil Gazete

ortadan kaybolduğunu görürüz.

2012 yılında gerçekleşen Rio+20 toplantısının sonuç bildirgesi **The Future We Want** (İstedığımız Gelecek) raporu yoksulluğun, açlığın, eşitsizliğin tarihsel ve yapısal nedenlerini saptamakta başarısız oldu. Bu nedenlerin arasında devlet gücünün merkezileşmesi, kapitalist tekeller, sömürgecilik, ırkçılık ve ataerkillik bulunuyor. Kimin ve neyin sorumlu olduğunu teşhis etmeden, önerilen hiçbir çözümün yeterince dönüştürücü olması beklenemez.

Rapor ayrıca sınırlı dünyada sınırsız büyümenin imkansız olduğunu kabul etmez. Doğal sermayeyi "kritik ekonomik varlık" olarak kavramsallaştırarak metalaşmanın (sözde **yeşil kapitalizmin**) yolunu açar ve tüketimi önüne geçilemez bir şekilde özendirme anlayışını sorgulamaz. Piyasa mekanizmaları, teknoloji ve iyi yönetime vurgu yapar ve dünyanın ihtiyaç duyduğu politik, ekonomik ve toplumsal kökten değişikliklerin üzerinde durmaz.

Bu raporun aksine, dünyanın çeşitli bölgelerinde çevresel adalet hareketlerinin çeşitliliği ve daha temel dönüşümleri başarmanın peşinde olan yeni dünya görüşleri ortaya çıkmaktadır. Sürdürülebilir kalkınmanın yanlış bir şekilde evrensel uygulanabilirliğine inanılmasının aksine, ortaya çıkan alternatifler tek bir modele indirgenememektedir .

Papa Francis bile geçtiğimiz Mayıs ayında diğer katolik liderlere gönderdiği ve kapitalizmin dünyaya verdiği zararları irdelleyen, iklim değişikliği ile doğal dengeyi koruma konularında mesajlar veren **Laudato Si' genelgesi**nde, **Dalai Lama** gibi diğer dini liderler ile birlikte, ekonomik gelişmeyi yeniden tanımlama ihtiyacını açıkça belirtmiştir*. "Küresel kalkınma modellerinde değişim yapmaya ihtiyaç vardır; [...] Ekonomik büyüme paradigmasının ortasında [...] insanların yaşam kalitesi aslında giderek azalmaktadır. [...] Bu bağlamda sürdürülebilir büyüme hakkında konuşma amaca ulaşamamakta, süreç mazaretler yaratma ve dikkati dağıtmanın ötesine gidememektedir. Sürdürülebilir büyüme, ekolojinin dil ve değerlerini finans ve teknokrasi** kategorilerinde sindirmektedir. İşletmeler toplumsal ve çevresel sorumlulukları genellikle bir dizi pazarlama ve imaj artırıcı önlemlere indirgemektedir."

Köklü Alternatifler

Fakat eleştiri yapmak yeterli değil: Bizim kendi anlatılarımıza ihtiyacımız var. Kalkınmanın yapıtaşlarına ayrılması, yeni ve eski kavramlar ile farklı dünya görüşlerinin ortaya çıkmasını sağlayacaktır. Bu Güney Amerika'nın çeşitli bölgelerinde yerli halkın bir hayat kültürü olarak karşımıza çıkan, daha iyi yaşamak anlamına gelen **buen vivir** (sumak kawsay/suma qamana), Güney Afrika'daki insanlığın karşılıklı etkileşimine (benim çünkü biziz) vurgu yapan **ubuntu**, Hindistan'daki kendine yeterlik ve öz yönetim anlayışı ile radikal ekolojik demokrasi ya da ekolojik **swaraj** (Gandhi tarafından kullanılan Hindistan bağımsızlık kavramı) ve batı ülkelerinde müşterekleşme ve daha azı ile daha iyi yaşanabileceği hipotezini savunan **degrowth** (büyümeme – planlı ekonomik küçülme) kavramlarını da kapsar.

Tüm bu dünya görüşleri bugünün ekonomik kalkınma kavramından keskin bir şekilde ayrılarak, ekonomik büyümeye olan dogmatik inancı sorgular ve bunun yerine çeşitli refah kavramları önerir. Bu kavramlar içsel olarak çeşitlidir ancak dayanışma, uyum, çeşitlilik ve doğa ile birliği içeren ortak temel değerleri ifade ederler.

Bu sosyo-ekolojik dönüşümleri pratiğe döken binlerce girişim şimdiden hayata geçti. Bunlara örnek olarak yerli toplulukların topraklarını geri alması ve Amerika kıtasındaki hayat tarzları, Zapatista ve Kürt hareketlerinin öz yönetim modelleri, dayanışmaya dayalı ekonomi modeller, üretici kooperatifleri, geçiş kentleri, Avrupa'daki topluluk para birimleri, Latin Amerika ve Güney Asya'daki toprak, orman, doğrudan demokrasi hareketleri, tüm dünya genelinde organik çiftçiliğin ve merkezi olmayan yenilenebilir enerjinin hızla yayılması verilebilir.

Bunların birçoğu -Yunanistan'da Syriza ve İspanya'da Podemos tarafından da potansiyel olarak desteklenen- dönüşümcü politikaların temelini oluşturmaktadır. Buna Plan C adı verilmiştir. Plan C, müşterekler ve dayanışmanın yeniden canlandırılmış tabandan hareketidir. Bu, başarısızlıkla sonuçlanan Plan A (tasarruf) ve denenmemiş fakat kusurlu bulunan Plan B (daha fazla borçlanmaya dayalı Keynesyen büyüme)'ye alternatif olabilir.

Birleşmiş Milletler süreçlerinin, var olan ekonomik ve politik sistemin temelinde yatan kusurları kabul etmek ile sürdürülebilir ve eşitlikçi bir gelecek için gerçekten dönüşüm yaratabilecek bir gündem oluşturmadaki yetersizlik veya isteksizliği hayal kırıklığı yaratmaktadır. Sivil toplum, 2015-sonrası Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri içerisinde olabildiğince çok alana sahip olmaya çalışsa da temelde alternatif vizyon ve yol haritalarını hayal ve teşvik etmeye devam etmelidir.

Var olan senaryoda radikal refah kavramlarının yaygın hale gelmesi olasılıklı görünmemektedir. Fakat bu imkansız bir rüya da değildir. Yeşil ekonominin de sınıfta kalmasıyla insanlar, içiçe geçmiş krizler artarken, her yerde direnecek ve anlamlı alternatifler arayacaktır.

Ashish Kothari , [Kalpavriksh](#) üyesi (Pune, Hindistan) ve [Churning The Earth](#)'ün yazarı (Penguin 2012). Alberto Acosta , [Flacso](#)'da profesör (Quito, Ekvador) ve [El Buen Vivir](#)'in yazarı (Icaria, 2013). Federico Demaria, [Research & Degrowth](#) üyesi , [ICTA UAB](#)'de (Barselona, İspanya) araştırmacı ve [Degrowth:A Vocabulary for a New Era](#) (Routledge, 2014) editörlerinden.

Editörün Notu:

* Geçtiğimiz hafta da İstanbul'da Uluslararası İslami İklim Değişikliği Sempozyumu gerçekleştirildi. Sempozyum sonunda yapılan İklim Değişikliği için İslam Dilekçesi'nin [burada](#)

ANA SAYFA HABER YORUM EKOLOJİ KÜLTÜR-SANAT HAFTASONU KİTAP NEWS

Ara

** *Teknokrasi, tüm karar verme süreçlerinin teknik uzmanların olduğu bir yönetim şeklidir. Yönetim kademelerinde sadece bilim insanları, mühendisler ve teknolojistler yer alır.*

Teknocrasinin başlıca özellikleri:

- Siyasi kurumların yönetimi, teknokratlardan oluşan 'uzmanlar kurulu' ile yürütülür.
- Siyasi ve ekonomik süreçler bilime ve rasyonalizme dayandırılır.

Yazının [İngilizce Orijinali](#)

Yazı: Ashish Kothari, Alberto Acosta ve Federico Demaria

Yeşil Gazete için Çeviri: Nilüfer Sezgin Ağaç

[İlgili Yazılar](#) [buen vivir](#) [çevresel adalet](#) [degrowth](#) [Plan C](#) [politik ekoloji](#) [the future we want](#)

← **Önceki Haber**

Tarihçi Vangelis Kechriotis'i kaybettik

Şunlar da ilginizi çekebilir...

Büyümeme-Yeni bir Devrin Lüğatçesi

Eisenstein: "Aşırı nüfus kaygısı bir aldatmaca: asıl sorun tüketim"

Yeşiller/Sol'dan Gaziantep'de "Neden ekoloji siyaseti?" paneli

Ticari amaçlar dışında kullanacaksanız, buyurun, içeriğimizi alın ve kullanın (içeriğimizi ticari bir amaç için kullanmayı düşünüyorsanız, lütfen önce sorun ki sonra tatsızlık olmasın). Birbir emekle hazırlanan haberlerimizin, yorumlarımızın, köşe yazılarımızın ve diğer içeriğimizin bu şekilde çoğalması bizi

[Giriş](#)

sadece mutlu eder. İçeriğimiz kullanılırken kaynak gösterilmesini ve bu şekilde içeriği oluşturanın emeğine saygı gösterilmesini elbette tercih ederiz; ancak, kaynak belirtmeyenin de canı sağ olsun.